

Závěrečné stanovisko s návrhem opatření k nápravě ve věci postupu Krajského úřadu Moravskoslezského kraje při vyřizování stížnosti na poskytovatele zdravotnických služeb

Dne 3. srpna 2023 jsem vydal zprávu o šetření postupu Krajského úřadu Moravskoslezského kraje (krajský úřad) při vyřízení stížnosti paní A., bytem xxxx, zastoupené Ligou lidských práv (stěžovatelka), na poskytovatele zdravotních služeb nemocnici A. Stížnost se týkala protiprávní skartace zdravotnické dokumentace, kterou stěžovatelka chtěla použít jako důkaz v řízení o odškodnění za protiprávní sterilizaci.¹

Ve zprávě o šetření jsem dospěl k závěru, že krajský úřad:

- **Nepochybil, když nezahájil přestupkové řízení** proti poskytovateli zdravotních služeb.
- **Nepostupoval v souladu s principy dobré správy**, když stěžovatelce **nesdělil, která konkrétní nápravná opatření poskytovateli zdravotních služeb uložil** a k čemu opatření vedla.
- **Pochybil, neboť měl uvažovat o uložení nápravného opatření poskytovateli zdravotních služeb v podobě omluvy stěžovatelce.**

Vyzval jsem proto ředitele krajského úřadu Ing. Tomáše Kotyzu, MBA, aby se ke zprávě o šetření vyjádřil a sdělil, která opatření k nápravě přijal.

A. Vyhodnocení vyjádření úřadu a navržená opatření k nápravě

Krajský úřad odmítl moje závěry a nepřijal žádná opatření k nápravě. Vydávám proto závěrečné stanovisko podle § 18 odst. 2 a § 19 zákona o veřejném ochránci práv.

Krajskému úřadu navrhuji, aby přijal tato opatření k nápravě:

- (A) V budoucí praxi **sdělí stěžovateli konkrétní nápravná opatření pro poskytovatele zdravotních služeb, pokud jsou krajskému úřadu známa**; pokud krajský úřad v okamžiku vyřízení stížnosti neví ještě, která nápravná opatření poskytovateli uloží, **uvede do vyřizujícího dopisu, že stěžovatel může požádat o jejich sdělení později.**
- (B) **Uloží poskytovateli zdravotních služeb nápravné opatření v podobě omluvy stěžovatelce.**

B. Odůvodnění

Postupně shrnu jednotlivé závěry ze zprávy o šetření, pak obsah vyjádření ředitele krajského úřadu a nakonec připojím své závěrečné hodnocení postupu krajského úřadu.

¹ Podle zákona č. 297/2021 Sb., o poskytnutí jednorázové peněžní částky osobám sterilizovaným v rozporu s právem a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o odškodnění protiprávních sterilizací).

B.1 Krajský úřad nepostupoval v souladu s principy dobré správy

B.1.1 Závěr šetření

Krajskému úřadu jsem vytkl, že nepostupoval v souladu s principy dobré správy, když stěžovatelce nesdělil, která konkrétní nápravná opatření poskytovateli zdravotních služeb uložil a k čemu opatření vedla.

B.1.2 Vyjádření ředitele krajského úřadu

Ředitel krajského úřadu uvedl, že se s tímto tvrzením neztotožňuje, neboť krajský úřad nemá zákonem uloženou povinnost sdělit stěžovateli konkrétní nápravná opatření. Krajský úřad se nebrání informaci stěžovateli poskytnout, avšak pokud stěžovatel o sdělení konkrétních nápravných opatření požádá. Závěrem uvedl, že rozsah nápravných opatření je čistě na správním orgánu, který i následně hodnotí jejich splnění poskytovatelem.

B.1.3 Závěrečné hodnocení

Nepopírám, že krajský úřad nemá výslovně zákonem uloženou povinnost ke sdělení konkrétních nápravných opatření stěžovatelům. Krajský úřad je však jedním z orgánů státní správy a jako takový by měl aplikovat a naplňovat principy dobré správy. Orgán, který postupuje v souladu s principy dobré správy, pak postupuje nejen v souladu se zákonem, ale zároveň mu nelze vytknout svévoli, účelovost, vyhýbavost, neefektivnost, liknavost a jiné nežádoucí znaky. A právě v souladu s principy dobré správy, na které jsem ve zprávě o šetření upozornil, bych očekával, že krajský úřad stěžovateli sdělí, která nápravná opatření poskytovateli uložil či uloží.

Při ukládání nápravných opatření by měl vzít krajský úřad v potaz, že stížnost by měla být vyřízena tak, aby se stěžovateli dostalo alespoň takového zadostiučinění, že se podobná situace minimálně nebude opakovat. Taková informace totiž může pro stěžovatele představovat morální zadostiučinění, kterého se mu při vyřizování stížnosti na poskytovatele zdravotních služeb od krajského úřadu dostane.

Rozumím tomu, že při vyřízení stížnosti krajský úřad ještě nemusí vědět, zda a která nápravná opatření poskytovateli uloží a zda je poskytovatel splní. V takových případech bych uvítal, aby krajský úřad do vyřizujícího dopisu alespoň uvedl, že stěžovatel může požádat o sdělení konkrétních uložených nápravných opatření později. Tak krajský úřad může předejít tomu, že stěžovatelé budou marně čekat na konkrétní dopady vyřízení jejich stížností. Nicméně v daném případě krajský úřad nápravná opatření poskytovateli uložil přípisem jen 5 dnů poté, co zaslal vyřizující dopis stěžovatelce.² Mám proto za to, že je měl stěžovatelce sdělit.

Trvám tedy na závěru, že krajský úřad má upravit svoji praxi a v budoucnu **sdělit stěžovateli konkrétní nápravná opatření pro poskytovatele zdravotních služeb, pokud budou krajskému úřadu známa.**

² Vyřizující dopis krajského úřadu je ze dne 15. prosince 2022. Dopis poskytovateli zdravotních služeb s uloženými nápravnými opatřeními pak ze dne 20. prosince 2022.

B.2 Omluva jako nápravné opatření

B.2.1 Závěr šetření

Pochybení krajského úřadu jsem shledal také v tom, že neuvažoval o uložení nápravného opatření poskytovateli zdravotních služeb v podobě omluvy stěžovatelce.

B.2.2 Vyjádření ředitele krajského úřadu

Ředitel krajského úřadu uvedl, že krajský úřad nezvažoval nařízení omluvy. Preferuje dobrovolnou omluvu ze strany poskytovatele zdravotních služeb, neboť taková omluva je podle něj adresátem vnímána mnohem pozitivněji a upřímněji než v situaci, kdy je nařízena. Uvedl, že krajský úřad může v budoucnu námitku zohlednit, ale v dané situaci se podle jeho názoru nejedná o příslušné nápravné opatření.

Závěrem pak uvedl, že krajský úřad poskytovatele zdravotních služeb v souvislosti se skartací zdravotnické dokumentace a předejití promlčení souvisejících přestupků zařadil do plánu kontrol.

B.2.3 Závěrečné hodnocení

Předmětné pochybení nepovažuji za napravené a nadále trvám na své argumentaci uvedené ve zprávě o šetření. Ve stručnosti ji proto připomínám.

Od 1. ledna 2022 je účinný **zákon o odškodnění protiprávních sterilizací**, jehož smyslem a účelem je zajištění efektivního prostředku nápravy ze strany státu, který je odpovědný za provádění protiprávních sterilizací, protože nepřijal dostatečnou právní úpravu informovaného souhlasu s jejich prováděním. Běžné prostředky ochrany práv, zejména individuální soudní žaloby, nejsou efektivní z důvodu promlčení. Přiznání odškodnění na základě předmětného zákona je tak jedinou cestou, jak dosáhnout nápravy.

Stěžovatelka uvedla, že zdravotnickou dokumentaci potřebovala právě proto, aby požádala o odškodnění za protiprávní sterilizaci, která jí měla být provedena v roce 2000 u poskytovatele. Skartací její zdravotnické dokumentace se však šance na dosažení odškodnění výrazně snížila. Tím dochází k sekundární viktimizaci oběti, neboť individuální vymožení nároku, jak jsem zmínil výše, není z důvodu promlčení možné.

Vyjádření lítosti nad touto nezáviděníhodnou situací, která je díky protiprávní skartaci zdravotnické dokumentace o to bezvýhodnější, je jediným zadostiučiněním, kterého se stěžovatelce ze strany poskytovatele zdravotních služeb může dostat.

Krajský úřad je také jediným orgánem, který může takové nápravné opatření poskytovateli zdravotních služeb uložit. Proto měl krajský úřad při svých úvahách o nápravných opatřeních vzít v potaz celkový dopad nezákonné skartace zdravotnické dokumentace na situaci stěžovatelky. A to i včetně toho, že z důvodu promlčení nemůže sankcionovat poskytovatele zdravotních služeb za protizákonnou skartaci zdravotnické dokumentace cestou přestupkového řízení. I z jeho strany se tak jedná o jediné nápravné opatření, které může mít přímý dopad do sféry stěžovatelky.

Na rozdíl od krajského úřadu se tak domnívám, že právě v kontextu dané věci je omluva příslušným nápravným opatřením.

Souhlasím s krajským úřadem, že nejunímnější je omluva, pokud vzejde z iniciativy samotného poskytovatele. To je nicméně ideální stav, který je těžko představitelný v případě, kdy poskytovatel ani sám neshledal pochybení na své straně a to musel konstatovat až krajský úřad.

Z důvodů výše nastíněných **trvám na tom, aby krajský úřad uložil poskytovateli zdravotních služeb nápravné opatření ve formě omluvy stěžovatelce.**

Závěrem děkuji za sdělení krajského úřadu o zařazení kontroly skartací prováděných poskytovatelem zdravotnických služeb do plánu kontrol, aby se předešlo případnému promlčení jiných možných přestupků poskytovatele zdravotních služeb.

C. Výzva ke zjednáání nápravy

Závěrečné stanovisko zasílám řediteli krajského úřadu a žádám, aby mi podle § 20 odst. 1 zákona o veřejném ochránci práv sdělil, zda provedl navržená opatření k nápravě. Odpověď bych rád obdržel v zákonné lhůtě 30 dnů od doručení stanoviska. Stanovisko zasílám také stěžovatelce.

Pokud ředitel krajského úřadu nepřijme navržená opatření k nápravě nebo provedená opatření nebudu považovat za dostatečná, podle § 20 odst. 2 zákona o veřejném ochránci práv vyrozumím nadřízený úřad. Také mohu případ zveřejnit (včetně jmen osob oprávněných jednat jménem krajského úřadu).

Brno 14. září 2023

JUDr. Stanislav Křeček
veřejný ochránce práv
(podepsáno elektronicky)